ارزیابی عملکرد طرحوارههای همرفت کومهای و لایه مرزی مدل WRF-NMM در شبیهسازی بارشهای فرین استان بوشهر در دوره ۲۰۰۰–۲۰۲۰

نفیسه پگاهفر*

استادیار، پژوهشکده علوم جوی، پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی، تهران، ایران (دریافت: ۱۴۰۰/۹/۱۴، پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۱/۱۰

چکیدہ

برای استفاده از مدلهای عددی که دارای انواع پارامترسازیهای فیزیکی هستند، لازم است تا قبل از اجرا انتخاب صحیحی بین طرحوارههای مختلف انجام شود. در این تحقیق، عملکرد چندین طرحواره فیزیکی همرفت کومهای و لایه مرزی مدل -WRF کیلومتر و دادههای محمدان ۲۱ بارش فرین در استان بوشهر ارزیابی شد. در پیکربندی مدل، سه دامنه با تفکیکهای ۲۲، ۹ و کیلومتر و دادههای ERA5 برای شرایط اولیه و مرزی (با ۱۰۸ اجرا برای انتخاب طرحواره همرفت کومهای مناسب و ۲۲ اجرا برای انتخاب طرحواره لایه مرزی مناسب) انجام شد. برای ارزیابی بارش شبیه سازی شده، از دو نوع داده مشاهداتی (۱) ثبت شده در نقاط ایستگاهی استان بوشهر و (۲) دادههای بارش ماهواره GPM (محصول IMERG-DL) در نقاط شبکهای استفاده شد. فرایند ارزیابی با کاربست شاخصهای آماری و به تفکیک زمان بارشها و ایستگاههای ساحلی و غیرساحلی انجام شد. عدم پیشیبینی بارش رگباری توسط هسته NMM موجب فروتخمین شدن بارش در شبیه سازیها شد. با این حال، از بین ۶ طرحواره همرفت کومهای رگباری توسط هسته NMM موجب فروتخمین شدن بارش در شبیه سازیها شد. با این حال، از بین ۶ طرحواره همرفت کومهای رازیابی با کاربست شاخصهای آماری و به تفکیک زمان بارشها و ایستگاههای ساحلی و غیرساحلی انجام شد. عدم پیشیبینی بارش رگباری توسط هسته NMM موجب فروتخمین شدن بارش در شبیه سازیها شد. با این حال، از بین ۶ طرحواره همرفت کومهای رازیابی عملکرد رگبرای توسط هسته مدان مارک و به تفکیک زمان بارش ها و ایستگاههای ساحلی و نیرساحلی انجام شد. عدم پیشیبینی بارش رازیابی با کاربست شاخصهای آماری و به تفکیک زمان بارش و ایستگاههای ساحلی و غیرساحلی انجام شد. و در در در در در مراحواره همرفت کومهای مارک در در در مراحوارههای لایه مرزی MRF، WLF، مروز بارش با انتخاب طرحواره همرفت کومهای دارد در در در در مراحواره همرفت کومهای و UNGA در در و مراحواره های در در این از مراحواره همرفت کومهای در در در در در مراحواره های در در در در در مراحواره های دری MRF، WLF، نتایج قابل قبولی برای منطقه داشته است و ضرورت استفاده از طرحوارههای بهینه را این تحقیق نشان داد که مدل WRF، WRF نتایج قابل قبولی برای منطقه داشته است و ضرورت استفاده از طرحوارههای بهینه را برای تحقیقات آتی روشن ساخت.

واژههای کلیدی: بارش فرین، استان بوشهر، مدل WRF-NMM، طرحواره همرفت، طرحواره لایه مرزی.

۱. مقدمه

همواره صدور پیشهشدار برای پدیدههای حدی جو همانند بارشهای سیل آسا یکی از دلایل توسعهٔ سامانههای پیش بینی کوتاهمدت بوده است (برای نمونه، سان و همکاران، ۲۰۲۰). توفانهای تندری تشکیل دهنده سامانههای همرفتی میانمقیاس با بادهای جستی، بارشهای سنگین و تگرگ همراه هستند که منجر به خسارتهای انسانی و طبیعی گستردهای می شوند. از این رو، پیش بینی دقیق با زمان واقعی این پدیده بسیار ضروری است (مادالا و همکاران، ۲۰۱۴). فیزیک و دینامیک حاکم بر توفانهای تندری شدید را می توان با شبیه سازی این سامانهها به کمک مدل های میان مقیاس در ک کرد. برای توسعه پیش بینی دقیق به اطّلاعات کافی و ضروری از شرایط جوی و چینه بندی محل نیاز است. چند اقلیمی

بودن کشور ایران موجب شده تا دینامیک و ترمودینامیک حاکم بر پدیده های حدّی در سراسر این منطقه تنوع چشم گیری داشته باشد. از این رو، امر پیش بینی وضع هوا و برنامه ریزی های اقلیمی در ایران از حساسیّتهای خاصی برخوردار است. درچنین شرایطی تمایز میان که به طور اقلیمی پدیده ای منفرد را بررسی می کنند و آنهایی قابل توجه می شود. دلیل آن این است که در مورد دوم انتخاب پارامتر سازی های فیزیکی و همچنین هزینه محاسبات بسیار متفاوت می گردد. واضح است که مدیریت و تحلیل نتایج شبیه سازی هایی که با چندین فیزیک و در مقیاس زمانی طولانی انجام می گیرد بسیار فیزیک و در مقیاس زمانی طولانی انجام می گیرد بسیار پیچیده تر است. آغاز همرفت، ساختار توفان و تکامل آن و همچنین بارش بوده است. اسپیریدونو و کوریک (۲۰۱۹) عوامل فعالشدن توفان ابرياختهاي همچون فراهنج تراز زبرين (upper-level updraft)، فرارفت رطوبت، مقادیر بالای انرژی پتانسیل دسترس پذیر همرفتی CAPE (Convective Available Potential Energy)، همگرایی نزدیک سطح و افزایش تاوه پتانسیلی را با استفاده از مدل WRF-NMM در مقدونیه ارزیابی کردند و نشان دادند که کاربست مدل WRF-NMM جزئیات بیشتری از دینامیک و و سازوکار تولید فراهنجهای چرخان و میانچرخند (rotational updrafts and mesocyclone) را تولید کرده است. همچنین اسپیریدونو و همکاران (۲۰۲۰) با جفت کردن یک مدل ابر با مدل WRF-NMM در شبیه سازی المان های همرفتی و شدت و ساختار سلول های همرفتی به نتايج مثبتى دست يافتند. لازم به ذكر است كه مدل WRF-NMM در مرکز ملی پیش بینی محیطی (NCEP) بهعنوان مدل میان مقیاس عملیاتی در حال اجرا است، در حالی که مدل WRF-ARW مدل تحقیقاتی در مرکز ملی تحقيقات جوّى (NCAR) است (جوربا و همكاران، .(٢٠٠٨

علی رغم نتایج حاصل از پژوهش های انجام شده در خارج از کشور مبنی بر دقّت هسته NMM در پیش بینی بارش های فرین در مناطق مختلفی از جهان که در بالا به پاره ای از آن ها اشاره شد، اما در تحقیقاتی که داخل کشور انجام شده (به طور نمونه، پگاه فر و همکاران کشور انجام شده (به طور نمونه، پگاه فر و همکاران (۲۰۲۲)، احمدلو و همکاران (۲۰۲۲)، آزادی و همکاران همکاران (۱۳۹۹)؛ رضازاده و همکاران (۱۳۹۹)؛ مرادی و همکاران (۱۳۹۹)؛ نیستانی و همکاران (۱۳۹۶)؛ تقوی و همکاران (۱۳۹۹)؛ نیستانی و همکاران (۱۳۹۶)؛ تقوی و همکاران (۱۳۹۹) و دنیادوست و همکاران (۱۳۹۴)) از همته MRF استفاده شده است. در مورد ارزیابی عملکرد همته ۱۴۹۸ استفاده شده است. در مورد ارزیابی عملکرد همته کاماران (۱۴۹۹) و دنیادوست و همکاران (۱۳۹۴) از همته کرد که در آن عملکرد پنج طرحواره همرفت کومه ای اعم از KF اکه بر پایه هسته دینامیکی مهرفت کومه ای اعم از HWRF (که بر پایه هسته دینامیکی

یکی از مدلهای پرکاربرد برای پیشبینی پدیدههای هواشناسی مدل پیش بینی و تحقیقات جوی (WRF) است که از تنوع پارامترسازی قابل توجهی برخوردار است. فیزیک متنوع مدل WRF موجب شده تا در بسیاری از تحقیقات مورد استفاده قرارگیرد و درستیسنجی بروندادهای آن هدف بسیاری از محققان بوده است. با توجه به اولویت اثر متقابل مستقیم میان فرایندهای فیزیکی پارامترشده (۱. همرفت، ۲. خردفیزیک، ۳. لایه مرزی، ۴. تابش و ۵. لایه سطحی، دبرا بکر و همکاران ۲۰۰۹) موجب تنوع تحقیقات مبتنی بر پیکربندی مدل WRF شده است. برای نمونه، لیتا و موهانتی (۲۰۰۸) با بررسی توفانهای تندری در فصل پیشمانسون در غرب خلیج بنگال و شرق هند، نشان دادند که مدل WRF-NMM در تولید شاخصهای ناپایداری بسیار موفق عملکرده است. ليتا و همكاران (۲۰۱۲) عملكرد دو هسته NMM و ARW در شبیهسازی توفان تندری در شرق هند را بررسی کردند و نشان دادند که هسته NMM در شبیه سازی خط تندوزه، دمای قلّه ابر، تولید، تقویت و انتشار تندوزهها، افزایش سريع رطوبت و كاهش سريع دما بهترين عملكرد را داشته است. پنلی و همکاران (۲۰۱۴) در خلال سه پدیده سیل آسا در آلبرتا، عملکرد چهار طرحواره همرفت KF، GD ،BMJ و G3D و شبیهسازی صریح (بدون استفاده از طرحواره) از WRF-NMM را ارزیابی کردند و دریافتند که طرحواره KF بهترین عملکرد را داشته است بهویژه وقتى كه تفكيك افقى بيش از ۶ كيلومتر انتخاب شده بود. مرجانوویچ و همکاران (۲۰۱۷) در منطقه غربی بالکان حساسیت مدل WRF-NMM به ترازهای قائم در خلال یک بارش سنگین را ارزیابی و نتایج را با مدل Eta مقایسه کردند. آنها نشان دادند که مدل WRF-NMM در بازتوليد بارش تجمعي دوروزه با توليد اريبي ٣/٠ تا ٥/٠ برای آستانه بارش ۲۵ تا ۵۵ میلیمتر بهتر از مدل Eta عمل کرده است. اسپیریدونو و همکاران (۲۰۱۷) در منطقه پاراگوئه برای یک نمونه موردی نشان دادند که ترکیب WRF-NMM با یک مدل ابر به خوبی قادر به شبیهسازی

NMM بنا شده است) برای شبیهسازی مشخصههای توفان حارهای گونو بررسی شده است. نتایج آن مطالعه نشان داد که طرحواره SAS در زمانی که شدت توفان کم بوده است، دقیق ترین نتیجه را تولید کرده و همچنین کمترین خطا در شبیهسازی جریانهای نزولی و صعودی را توليد كرده است. در آن تحقيق، الگوى واگرايى تراز زبرین توسط میدانهای تحلیلی و شبیهسازی شده مشاهده شد، اما همگرایی تراز زیرین در هیچکدام از اجراها دیده نشد و بیشینه مقدار CAPE شبیهسازی شده نسبت به تحلیلی در فاصله دورتری از سواحل عمان پیش بینی شد. البته بیشینه مقدار بارش تجمعی پیش بینی شده توسط هر پنج طرحواره يكسان و نصف مقدار مشاهداتی بود. با وجود اثبات عملکرد مناسب و نتایج دقیق تر مدل WRF با هسته NMM (در مقایسه با عملکرد هسته ARW) در برخی پژوهشها، درستیسنجی کاربست هسته دینامیکی NMM برای شبیهسازی پدیده بارش فرین که خساراتهای مالی و جانی بسیاری را بوجود می آورد، از نو آوری های این پژوهش به حساب می آید، به ویژه در منطقهای همچون استان بوشهر که از شارش هوای مرطوب از روی منابع آبی در جنوب و همچنین جریانات غربی تأثير مى پذيرد. با توجه به آسيب پذيربودن منطقه مذكور، تعیین ترکیب بهینهای از پارامترسازیهای فیزیکی برای شبيهسازي بارشهاي فرين بسيار ارزنده خواهد بود.

در این تحقیق، بعد از تشریح دادههای مورد استفاده، بارشهای فرین منتخب، مشخصات مدل WRF-NMM به همراه پیکربندی آن و شاخصهای آماری در بخش ۲، نتایج حاصل از شبیهسازیها با اتخاذ انواع طرحوارههای همرفت کومهای و لایه مرزی به همراه ارزیابی آماری در بخش ۳ ارائه خواهد شد. در انتها، طرحوارههای بهینه برای پارامترسازی همرفت کومهای و لایه مرزی در خلال بارشهای فرین منتخب در استان بوشهر معرفی خواهند شد.

۲. مواد و روشها

در این تحقیق از چهار دسته داده استفاده شده است که عبارتند از (۱) دادههای رخداد سیل در استان بوشهر از سامانه مدیریت اطلاعات حوادث و سوانح کشور، (۲) دادههای بارش ایستگاههای هواشناسی استان بوشهر از سازمان هواشناسی، (۳) دادههای بازتحلیل ERA5 با تفکیک ۲۸/۰ درجه در راستای طول و عرض جغرافیایی در بازه زمانی سیلهای رخ داده در استان بوشهر و (۴) Global ماهواره اندازه گیری بارش جهانی (Precipitation Measurement, GPM ادامه توضیح داده می شود.

۲–۱. دادههای ایستگاهی

دادههای ایستگاهی بارش برای ایستگاههای استان بوشهر از وبگاه سازمان هواشناسی (/https://www.irimo.ir) برداشت شده است. فهرست ایستگاهها و مشخصات آنها در جدول ۱ آورده شده است. یکسان نبودن بازه ثبت اطلاعات در تمام ایستگاهها در انتخاب نمونههای موردی بارش های سنگین مورد توجه قرار گرفته است. از اینرو، برای انتخاب رویداد سعی شد تا از رویدادهای سالهای اخیر استفاده شود تا نقاط ایستگاهی بیشتری برای ارزیابی در دسترس باشد. مقدار آستانه بارش با سطح اطمینان .<۹۵ برای هر ایستگاه محاسبه و به همراه انحراف معیار و میانگین بارش رویدادهای منتخب برای هر ایستگاه در جدول ۱ نشان داده شده است. برای این منظور از دادههای آماری بارش هر ایستگاه از زمان تأسیس استفاده شده است. فهرست تاریخ رویدادهای منتخب استان بوشهر در جدول ۲ آمده است. بازه نمونه برداری هر ایستگاه نیز در شکل ۱ نشان داده شده است. لازم به ذکر است که ایستگاه آبپخش در بازه مورد بررسی تنها ۱۲ ساعت ثبت بارش داشته است، لذا از ایستگاه های مورد بررسی کنار گذاشته شده است.

میانگین بارش	انحراف معيار	آستانه بارش با سطح اطمینان ٪۹۰	ارتفاع از سطح دریا (متر)	عرض جغرافیایی (درجه)	طول جغرافیایی (درجه)	نام ایستگاه (علامت اختصاری)	رديف
۳٥/٣١	20/07	۳۰/۲۸	-1/۲	४९/४२००२	0./1010	جزیرہ خارک (KH)	١
۲۸/۱۵	377/72	٤٨/٤	٦٥٩	۲۷/۸۱٥	٥٢/٣٥٥٨٣	(JA) جم	۲
۱۸/۲٦	۱۲/۳۸	۲۸/٤٥	٣.	۲٩/۰۳	٥١/٠٩	چاه کو تاه (CHA)	٣
۲٦/٧٢	22/21	٣٠/٧٤٥	٥	۲۸/۹۰۳۸۹	0•/\٢١١١	بوشهر (ساحلي، BC)	٤
۳١/٩١	۲۳/٦٥	٣٢	٦	۲۸/۹٦٣١	0.//192	بوشهر (فرودگاهی، BA)	٥
۲۰/٥۰	۲۰/٤٥	YV/VA	٨٩/٩	۲٩/۲٥	01/1777	برازجان (BO)	٦
۱۹/۳۳	13/21	۲٤/٨	٤/٣	T9/009T	٥٠/٥٠٨١	بندر گناوه (GE)	v
۲۸/۱۱	۲٩/٢٥	٣٢/٢	٣	۳۰/۰۵۰۲۸	0./1777	بندر دیلم (DE)	٨
-	-	۳٥/٦٦	٤	۲۷/۸۳۳۳	01/9888	بندر دیر (DA)	٩
١٢/٨٩	۲۰/۹۲	77	٧	τν/ελεντ	07/71789	عسلويه (AS)	١٠
ارش داشته است.	، تنها ۱۲ ساعت ثبت ب	در بازه مورد بررسی	٤٦	24/22	٥١/٠٣	آبپخش	11

جدول۱. مشخصات ایستگاههای استان بوشهر به همراه انحراف معیار و میانگین بارش مشاهداتی (برحسب mm) رویداده در بازه رویدادهای منتخب.

جدول۲. فهرست تاریخ رویدادهای منتخب به همراه مجموع بارش ثبت شده در استان.

تعداد ایستگاههای ثبت کننده بارش	مجموع بارش ایستگاهها (mm)	تاریخ رویداد (میلادی)	رديف	تعداد ایستگاههای ثبت کننده بارش	مجموع بارش ایستگاهها (mm)	تاریخ رویداد (میلادی)	رديف
٦	۲٥٣/٥	۲۰۱۸/۱۱/٦	v	٨	700	2.12/11/25-22	١
٩	WVV/1	2.11/11/20	٨	٦	١٠٩	۲۰۱۳/٥/۱-۲	۲
٩	190/9	7.19/٣/٢٥-٢٦	٩	٨	٥/٥٢٢	2.15/11/20	٣
۱.	2427	۲۰۱۹/۱۲/۳	١٠	V	3/012	۲۰۱٥/۱۱/۱۰	٤
11	٧•٩/١	7.19/17/17-1V	11	٨	222/1	۲۰۱۷/۳/۲۵	٥
V	191/V	۲۰۲۰/۱۲/٦	17	٩	٥٣٢/٥	T•1V/11/TT-TT	٦

۲-۲. داده های باز تحلیل

در پژوهش حاضر برای اجرای مدل WRF-NMM از دادههای بازتحلیل نسل پنجم مرکز اروپایی پیش بینیهای میانمدت وضع هوا (-ERA5 موسوم به ERA5 برای شرایط اولیه و مرزی استفاده شد. تفکیک این مجموعه داده در راستای طول و عرض جغرافیایی ۲۵/۰ درجه است. تفکیک مناسب و در دسترس بودن دادههای ERA5 در بازه زمانی مورد نظر موجب شد تا کاربست این داده در اولویت قرار گیرد.

۲-۳. دادههای ماهواره

دادههای شبکهبندی شده بارش GPM در بازههای زمانی یک ساعته (GPM, 3IMERGDL v06)، تفکیک استخراج شد (هافمن و همکاران، ۲۰۱۹). تفکیک دادههای GPM برابر ۲/۰ درجه در راستای طول و عرض جغرافیایی میباشد. از آنجا که دادههای بارش ایستگاهی در UTC ۰۰:۰۰ هر روز ثبت می گردد، برای محاسبه بارش ۲۴ ساعته با استفاده از دادههای GPM بازه زمانی از

۴-۲. مدل WRF-NMM و پیکربندی

مدل WRF سامانه عددی پیش بینی وضع هوا در میان مقیاس است که برای اهدافی همچون پیشبینی عملیاتی و ریزمقیاس نمایی برون دادهای مدل های اقلیمی بسیار پرکاربرد میباشد. این مدل دارای دو هسته دینامیکی ARW و NMM است که در این تحقیق از هسته ARW استفاده شده است. هسته NMM توسط اداره ملّى اقيانوسي و جوی (NOAA) برای NCEP و با استفاده از مدل Eta توسعه یافت. این مدل به منظور ارائه سامانه مدلسازی میان مقیاس منعطف و کار آمد و برای استفاده با کاربری گستردهای اعم از پیش بینی وضع هوا و کاربردهای تحقیقاتی آرمانی، با تأکید بر اندازههای شبکه افقی در محدوده ۱ تا ۱۰ کیلومتر، طرّاحی شده است. این مدل از مختصات قائم هيبريدي سيگما-فشار زمينگان-پيرو و جابهجایی شبکه E-grid آراکاوا برای شبکه افقی استفاده می کند و حتی در پیش بینی چرخند حارهای نیز استفاده و عملیاتی شده است. در حالی که هسته ARW از مختصات قائم فشار–آبایستایی زمینگان پیرو استفاده میکند که امکان کشیدگی قائم شبکه در آن وجود دارد و جابهجایی شبکه C-grid آراکاوا برای شبکه افقی آن منظور شده است. تحقیقات انجام شده در مناطق مختلف اروپا ثابت کرده که پیکربندی WRF-ARW خطاهای سامانمند بزرگختری نسبت به پیکربندی WRF-NMM تولید کردهاند (جوربا و همکاران، ۲۰۰۸). همچنین نشان داده شده است که نتایج پیکربندی WRF-NMM در شبیهسازی برخی پارامترهای هواشناختی در شرایط نامطلوب هواشناسی تطابق خوبی با مشاهدات داشته است (فرانچیتو و همکاران، ۲۰۱۹). قابل توجه است که دو هسته دینامیکی ARW و NMM قابل تجمیع نیست، زیرا هر هسته به مجموعهای از نرمافزارهای دینامیکی مرتبط است که روی نگاشت شبکه (grid projection)، مختصات قائم مخصوص به خود و جابهجایی شبکه متفاوتي عمل مي كند (اسكاموروك و همكاران، ۲۰۰۵). نتایج عملیاتی نشان داده که تفاوتهای چشم گیر میان

هر سه به مرکز ایستگاه فرودگاهی بوشهر است. در شکل ۲ موقعیّت هر سه دامنه نشان داده شده است. در این ترکیب، تعداد نقاط در راستای طول و عرض جغرافیایی در بزرگترین دامنه ه۱۷۰×۸۰ = nx × n، آشیانه میانی ۲۰۸×۲۰۱ = nx × ny و درونی ترین آشیانه ۱۰۳×۲۱۱ = nx × ny است. فهرست طرحوارههای انتخاب شده در پیکربندی مدل WRF-NMM در جدول ۳ آمده است. طول هر اجرا ۴۸ ساعت بوده است که ۲۴ ساعت اولیه برای spin-up در نظر گرفته شده است. در تنظیمات داخلی ترین آشیانه، طرحواره همرفت کومهای در نظر گرفته نشده است. زمان شروع و خاتمه اجرا UTC پیش بینی های دو هسته دینامیکی NMM و ARW اغلب به دلیل فیزیک متفاوت آنها است نه طراحی های هسته های دینامیکی. هسته NMM که کاملاً آب ایستایی تراکم پذیر است و از مختصات قائم مبتنی بر جرم استفاده می کند، طوری بسط داده شده تا حرکت های ناآب ایستایی را شامل بشود (جانجیک، ۲۰۰۳). در حالیکه، هسته ARW مدل ناآب ایستایی اویلری کاملاً است. تراکم پذیر با گزینه دردسترس آب ایستایی زمان -اجرا است. است. در تحقیق حاضر مدل WRF-NMM بر روی سه دامنه اجرا شد. بزرگترین دامنه هبا تفکیک افقی ۲۷ کیلومتر و دو آشیانه تو در تو به ترتیب با تفکیک های ۹ و ۳ کیلومتر

		1		
۷۷، ۹ و ۳	تفکیک دامنهها ه(km)			
٣٨	تعداد ترازهای قائم			
۱ ساعت		گام زمانی		
۸ ساعت		طول شبيەسازى		
rotated_Lat-Lon		سامانه تصوير نقشه		
Arakawa E-grid		سامانه شبكه افقى		
تفاضل گیری مرکزی مرتبه ششم		طرحواره تفاضل گیری مکانی		
طرحواره GFDL		طر حوارہ ہای پارامترسازی تابش (مو حکہ تاہ و موجیلند)		
طرحوارہ Eta		طرحواره لايه سطحي		
طرحواره Noah	مدل سطح خشکی			
مشخصات از قبیل نوع طرحواره/درونآمیزی ابر/بستار	نام طرحواره			
شار جرم/ +/حذف CAPE	طرحواره KF	-		
طرحواره تنظیمی، بدون درونآمیختگی ابر، تنظیم گمانهزنی	طرحواره BMJ			
شار جرم ساده با طرحواره اختلاط کمعمق، دربرگیرنده انتقال تکانه، حاوی فروهنچها و ابر	SAS I I			
ساده منفرده بستار شبه متوازن	طرحواره 383	طرحواره های همرف (برای بزرگ-		
شار جرم	طرحواره oldSAS	دریندامنه هو آسیانه میانی)		
شار جرم، با درونآمیختگی ابر، بستار حذف CAPE	طرحواره TiedTKE			
شار جرم جدید با مؤلفههای کم عمق و عمیق، شامل انتقال تکانه، دربرگیرنده درونآمیختگی ابر				
طرحواره غیرمحلی K با لایه درونآمیختگی صریح و نیمرخ سهموی K در لایه آمیخته ناپایدار که ابتدا برای WRF-NMM آزمایش شده است.	طرحواره Yonsei			
طرحواره عملیاتی Eta، طرحواره یک بعدی پیش یابی انرژی جنبشی تلاطمی با اختلاط قائم	طرحوارہ -Mellor-Yamada			
محلی، این طرحواره در اجرای عملیاتی NCEP استفاده میشود.	Janjic (پیشنهاد خود مدل)	طرحواره لايه مرزى		
رفتار ضمنی لایه درونآمیختگی به صورت بخشی از لایه آمیخته K غیرمحلی.	طرحواره MRF]		
گزینه پیش.بینی TKE که از نظریه جدیدی برای مناطق با چینهبندی پایدار استفاده میکند.	طرحوارہ Quasi-Normal			
بخش روزانه از روش شار جرم با پخشایی پیچکی با همرفت کمعمق استفاده میکند.				
طرحواره Ferrier-Aligo		طرحواره خردفيزيك		

جدول۳. پیکربندی مدل WRF-NMM به همراه برخی ویژگیهای طرحوارههای همرفت کومهای و لایه مرزی.

خلاصهای از مشخصات طرحوارههای همرفت کومهای اعم از نوع طرحواره، شامل شدن یا نشدن درون آمیختگی ابر و بستار مربوطه به همراه مشخصات طرحوارههای لایه مرزی در جدول ۳ آورده شده است. در مرحله پسپردازش بروندادهای مدل WRF-NMM، ابتدا با استفاده از نرم افزار RIP اطلاعات استخراج شد و با توجه به نگاشت استفاده شده در سامانه تصویر نقشه (lat/lon متصل به هر پارامتر تغییر داده شد.

۲-۵. شاخصهای آماری

شش شاخص آماری اعم از اُریبی (Bias)، جذر میانگین مربعی خطا (Root Mean Square Error, RMSE)، انحراف معیار (Standard Deviation, STD) و ضریب همبستگی (Correlation Coefficient, CC) در این تحقیق به ترتیب طبق روابط زیر استفاده شدهاند.

$$Bias = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} (M_i - O_i)$$
 (1)

RMSE =
$$\sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} (M_i - O_i)^2}$$
, (Y)

$$STD = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} (X - \overline{X})^2}.$$
 (Υ)

$$CC = \frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^{N} \left(\frac{M_i - \overline{M}}{STD_M} \right) \left(\frac{O_i - \overline{O}}{STD_O} \right)$$
(°)

شکل۲. نمای دامنهها هبه مرکز ایستگاه فرودگاه بوشهر به ترتیب با تفکیکهای ۲۷، ۹ و ۳ کیلومتر در راستای طول و عرض جغرافیایی.

حاصل از شبیهسازی توسط مدل، دادههای مشاهداتی و مقدار متغیّر را نشان میدهند.

۳. نتايج و تحليل

روند انجام تحقيق با توجه به وجود اولويّت در لايههای مدل WRF-NMM تعيين شد. از اينرو، ابتدا عملکرد مدل WRF-NMM با انتخاب طرحوارههای متنوع برای همرفت کومهای بررسی شد. سپس با استفاده از بهینهترین طرحواره همرفت کومهای، فرايند حساسيتسنجي با انتخاب طرحوارههاي لايه مرزی انجام شد. ارزیابی نتایج در دو مرحله اعم از (۱) مقایسه ایستگاهی (میان بروندادهای داخلی ترین آشیانه مدل WRF-NMM و مقادیر ایستگاهی) و (۲) مقایسه یهنه (میان بروندادهای آشیانه میانی مدل WRF-NMM و پهنه بارش مستخرج از GPM) انجام شد. از آنجائیکه سیل های انتخابی در ماههای مارس، آوریل، نوامبر و دسامبر بودهاند، به منظور بررسی فصلی نتایج، در مرحله مقایسه ایستگاهی، شاخصهای آماری در دو دسته فصلی مارس–آوریل و نوامبر–دسامبر و با تفکیک نوع ایستگاه (اعم از ساحلی و غیر ساحلی) نیز در نظر گرفته شد. در مرحله مقایسه پهنهها نیز تفکیک فصلی (ماہھای مارس–آوریل و نوامبر–دسامبر) بررسی شد.

۳-۱. طرحواره های همرفت کومه ای ۳–۱–۱. ارزیابی ایستگاهی در خلال بارشهای منتخب، مقادیر شاخصهای آماری (انحراف معیار، جذر میانگین مربعی خطا و همبستگی) میان نتایج مدل WRF-NMM و مقادیر ایستگاهی برای هر ایستگاه بهطور جداگانه محاسبه و در قالب نمودار تیلور (تیلور، ۲۰۰۱) به تصویر کشیده شد (شکلها به دلیل تعداد زیاد نشان داده نشده است). مقدار جذر میانگین مربعی خطا حاصل از اتخاذ انواع طرحوارههای همرفت کومهای برای هر ایستگاه در جدول ۴ فهرست شده است. قابل توجه است که اغلب بارش های استان بوشهر بارش های رگباری می باشد که متاسفانه توسط مدل بدرستی شبیهسازی نشده است. این امر موجب شده تا در برخی ایستگاهها خطای شبیهسازی به مراتب افزایش یابد. این مورد در سایر نقاط جهان نيز مسبوق به سابقه بوده است، بطور نمونه کالینین و همکاران (۲۰۱۳) نتیجه گرفتند که مدل WRF قادر به شبیهسازی بارشهای رگباری در منطقه پرم نبوده است.

از میان شش طرحواره بررسی شده طرحواره SAS کمترین خطا را در میان ۱۰ ایستگاه تولید کرده است. برای نتیجه گیری دقیق تر شاخص های آماری CC، RMSE و STD میان مقادیر مشاهداتی در تمام ایستگاهها با مقادیر

مستخرج از بروندادهای مدل و برای تمامی تاریخهای منتخب محاسبه شد. همانطور که شکل ۳ نشان می دهد که طرحوارههای KF، SAS و OdSAS به ترتیب در بر آورد بارش ایستگاهی بهترین عملکرد را داشتهاند. با توجه به اینکه شاخص RMSE خطای میان دادههای مشاهداتی و شبیه سازی شده را نشان می دهد، می توان ادعا کرد که مقدار خطای حاصل از سه طرحواره فوق نزدیک به یکدیگر بوده و این سه طرحواره در بر آورد مقدار بارش در تمام ایستگاههای استان بوشهر نتایج مشابهی تولید کردهاند.

شکل ۳. شاخصهای آماری در قالب نمودار تیلور میان دادههای مشاهداتی تمام ایستگاههای استان بوشهر و مقادیر مستخرج از دامنه سوم شبیهسازیها با انتخاب انواع طرحوارههای همرفت کومهای در مدل WRF-NMM در خلال رویدادهای منتخب.

جدول٤. میزان جذر میانگین مربعی خطا برآورد شده با کاربست شش طرحواره متنوع همرفت کومهای برای هر ایستگاه بین مقادیر مشاهداتی ایستگاهی و نتایج بروندادهای مدل WRF-NMM با انتخاب طرحوارههای مختلف همرفت کومهای برای رویدادهای منتخب. کمترین مقدار هر ستون با رنگ خاکستری

است	شده	يز	متما
-----	-----	----	------

عسلويه	دير	ديلم	گناوه	برازجان	بوشهر فرودگاهی	بوشھر ساحلي	چاہ کو تاہ	جم	خارک	طرحوارہ ہمرفت	رديف
۲٥/٨٣	١٤/٨٠	٦٤/١٣	24/17	22/21	77/77	۲۸/۷٤	٨/٦٨	37/17	۳٥/٥٣	BMJ	١
25/22	10/22	۳۷/۹۸	٤•/٤٥	22/12	٣•/٧٤	20/22	٣/٣٢	21/62	٤٧/٥٤	KF	۲
29/21	17/50	۳۸/۱٥	22/21	۲٥/۱۸	۲٥/٤٨	٥٥/٨٠	٩/١٥	٣٤/٩٨	34/15	NSAS	٣
۳۲/۰۰	۱۳/۷٤	٤٤/٥٠	۱۸/۳۷	22/20	۳۱/۵۳	۳۱/٦٥	٤/٦١	۳۷/۸۰	20/21	oldSAS	٤
20/21	۲٥/٩٣	mv/vm	۳۱/٦٣	۲۰/۷۳	٤ • /٦٥	361/12	1./22	21/17	7£/7V	SAS	0
11/11	10/79	re/rv	VY/71	21/12	٥٩/٢٦	۳٩/٧٥	10/97	۲۸/۵۰	20/22	TiedTKE	٦

نتایج حاصل از مقیاسه عملکرد طرحوارههای همرفت کومهای برای رویدادها با تفکیک در دو بازه زمانی مارس-آوریل و نوامبر-دسامبر و همچنین برای ایستگاههای ساحلی و غیر ساحلی در شکل ۴ نشان داده شده است.

همانطور که شکل ۴ نشان میدهد در ماههای نوامبر-دسامبر طرحوارههای KF و BMJ (و با خطای کمی KF) کمترین خطا در برآرود بارش به ترتیب در ایستگاههای ساحلی و غیر ساحلی داشتهاند، در حالیکه برای سیلهای فصل بهار طرحوارههای NSAS و NSAS بهترین عملکرد را ایستگاههای ساحلی و غیرساحلی بهترین عملکرد را داشتهاند. البته با توجه به تعداد محدود ایستگاهها و دسته-بندی آنها در دو دسته ساحلی و غیرساحلی و کاهش تعداد رویدادها با تفکیک فصلی آنها، نتایج حاصل از این قسمت برای انتخاب مناسبترین طرحوارهمرفت کومهای از دقت آماری کافی برخوردار نباشد. از اینرو، مقایسه

پهنههای مشاهداتی و شبیهسازی شده، با توجه به تعداد نقاط شبکهای بیشتری را در بر میگیرد، از اعتبار آماری بیشتری برخوردار خواهد بود.

۳–۱–۲. ارزیابی پهنه

با توجه به تعداد کم ایستگاههای ثبت داده بارش در استان بوشهر، به منظور ارزیابی دقیق تر، بروندادهای مدل -WRF NMM با انتخاب انواع طرحوارههای همرفت کومهای با دادههای بارش مستخرج از GPM برای تاریخهای منتخب مقایسه گردید. با توجه به تفکیک دادههای GPM (تقریبا ۱۰ کیلومتر)، بروندادهای دامنه دوم شبیه سازی ها با تفکیک ۹ کیلومتر برای این مقایسه استفاده شد. به طور نمونه، در شکل ۵ نمونهای از پهنه بارش مستخرج از شبیه-نمونه، در شکل ۵ نمونهای از پهنه بارش مستخرج از شبیه-سازی های WRF-NMM برای هر طرحواره همرفت کومهای و همچنین توزیع بارش مستخرج از GPM برای تاریخ ۱۷ دسامبر ۲۰۱۹ نشان داده شده است.

شکل ٤. شاخصهای آماری در قالب نمودار تیلور میان دادههای مشاهداتی ایستگاههای ساحلی (الف و ج) و غیرساحلی (ب و د) در استان بوشهر در دو دسته فصلی مارس-آوریل (الف و ب) و نوامبر-دسامبر (ج و د) و مقادیر مستخرج از دامنه سوم شبیهسازیها با انتخاب انواع طرحوارههای همرفت کومهای در مدل WRF-NMM.

KF شکل ۵. توزیع بارش ۲۵ ساعته (بر حسب میلیمتر) برگرفته از دادههای ماهواره GPM (الف) و بروندادهای مدل WRF-NMM با اتخاذ طرحوارههای KF (ب), URF (ج)، TiedTKE (د)، SAS (د) و و NSAS (ز) در تاریخ ۱۷ دسامبر ۲۰۱۹. نوار رنگی مربوط به مقادیر در آخرین زیرشکل نشان داده شده است.

محاسبه شد. لازم به ذکر است که برای این منظور تنها میزان بارش در نقاط جغرافیایی که هم در شبیهسازیها و هم در دادههای GPM حاوی اطلاعات بودند استفاده شد که تعداد آن به ۱۲۷۱ نقاط شبکهای رسید. نتایج این بررسی کمّی در شکل ۶ نشان داده شده است. همانطور که شکل ۵ نشان میدهد هر شش طرحواره توزیع بارش را در شمالغرب الگوی GPM تولید کردهاند. این جابهجایی در تمام شبیهسازیها به چشم میخورد. به منظور بررسی کمّی، شاخصهای آماری میان بارش حاصل از شبیهسازیهای تمام رویدادهای منتخب و الگوی بارش GPM

شکل۲. شاخصهای آماری در قالب نمودار تیلور میان دادههای بارش مستخرج از GPM و مقادیر مستخرج از دامنه دوم شبیهسازیها با انتخاب انواع طرحواره-های همرفت کومهای در مدل WRF-NMM در خلال رویدادهای منتخب.

همانطور که شکل ۶ نشان میدهد طرحواره oldSAS کمترین خطا در برآورد پهنه بارش در خلال تمامی رویدادهای منتخب استان بوشهر را تولید کرده است. همانطور که جدول ۵ نشان میدهد طرحوارههای همرفت کومهای در نقاط میدهد طرحوارههای همرفت کومهای در نقاط میدهد در دامنه دوم اُریبی تر (فراتخمین) تولید کردهاند. با توجه به اینکه تعداد نقاط شبکهای در بررسی پهنه بارش به مراتب بیش از تعداد ایستگاههای

مشاهداتی مورد استفاده در بررسی ایستگاهی نتایج بوده است، نتایج حاصل از بررسی پهنه نسبت به نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد طرحوارهها در نقاط ایستگاهی به مراتب از اعتبار آماری بیشتری برخوردار است. به منظور بررسی عملکرد طرحوارههای همرفت کومهای

در فصول مختلف، شاخصهای آماری برای رویدادهای ماههای مارس–آوریل و نوامبر–دسامبر به تفکیک در شکل ۷نشان داده شده است.

جدول٥. اُریبي میان مقادیر بارش ایستگاهي و ماهوارهاي GPM با مقادیر شبیه سازي شده با استفاده از انواع طرحوارههاي همرفت كومهاي.

GPM	ايستگاهها	نام طرحواره
٤/٧٦	-13/0.	BMJ
۲١/٦٠	-12/21	KF
۱۰/۸۰	-10/7.	NSAS
٣/١٧	-17/08	OldSAS
٩/٥٢	-10/17	SAS
- ٤/٩٣	-1•/72	TiedTKE

شکل۷. شاخصهای آماری برای رویدادهای (الف) مارس–آوریل و (ب) نوامبر–دسامبر میان بروندادهای دامنه دوم مدل WRF و دادههای GPM.

گرفت. ارزش این نتیجه زمانی روشن می شود که بدانیم عملکرد طرحواره های همرفت کومه ای یکسان نیست. بطور نمونه، حسن و اسلام (۲۰۱۸) برای بارش های سیل آسای بنگلادش، با بررسی ۱۸ نوع پیکربندی متفاوت طرحواره TiedTKE را بهینه یافتند. در حالیکه جیوورک و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که دقت طرحواره GF برای شبیه سازی دو نمونه بارش در دشت های بزرگ ایالت متحده بیش از سایر طرحواره ها بوده است. البته چاوالا و همکاران (۲۰۱۸) طرحواره ای او در بر آورد بارش در منطقه گنگا بهینه معرفی کردند، ولی گایلو و همکاران (۲۰۱۸) برای بارش های فرین در دارالسلام طرحواره KF با تفکیک بازه زمانی رویدادها، برای پدیدههای رویداده در ماههای مارس-آوریل طرحوارههای همرفت کومهای TiedTKE و SASD با اختلاف اندکی کمترین خطا را در پهنه مورد مطالعه تولید کردهاند. در حالیکه برای پدیدههای رویداده در ماههای نوامبر-دسامبر طرحوارههای همرفت کومهای JMB و SASD و طرحوارههای همرفت کومهای ایولید کردند. نتایج TiedTKE خطای نسبتا مشابهی را تولید کردند. نتایج نشان میدهد که با تفکیک فصلی نیز همچنان می توان طرحواره SASD را برای رویدادها در زمانهای مختلف سال به عنوان طرحواره با کمترین خطا انتخاب کرد. از این رو، طرحواره SASD به عنوان طرحواره همرفت با

۳–۲. طرحوارههای لایه مرزی WRF-NMM در برآورد بارش در برای بررسی عملکرد WRF-NMM در برآورد بارش در خلال رویدادهای منتخب، طرحوارههای لایه مرزی اعم از طرحواره (MRJ) مطرحواره (MRF) طرحواره معای (Yonsei University (YSU) Quasi-Normal Scale Elimination PBL و طرحواره ایتخاب شدند. طبق نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد طرحوارههای همرفت، در پیکربندی جدید از طرحواره همرفت استفاده شد. نتایج حاصل از ارزیابی شبیه سازی ها در مکان ایستگاهها و در دامنه منتخب در ذیل ارائه شده است.

۳–۲–۱. ارزیابی ایستگاهی

از بروندادهای آشیانه سوم شبیهسازیهای مدل -WRF NMM با کاربست طرحوارههای متنوع لایه مرزی، مقدار بارش در نقاط ایستگاهی استخراج و با استفاده از شاخصهای آماری (انحراف معیار، جذر میانگین مربعی

خطا و همبستگی) در قالب نمودار تیلور (تیلور، ۲۰۰۱) با مقادیر اندازه گیری شده مقایسه شد (شکل ها به دلیل تعداد زیاد نشان داده نشده است). در جدول ۶ مقدار مربوط به جذر میانگین مربعی خطا برای هر ایستگاه فهرست شده است.

همانطور که جدول ۶ نشان می دهد برای ۱۲ رویداد منتخب که ۱۸ روز طول کشیده است، به ترتیب طرحوارههای MRF و QNSE توانستهاند در ایستگاههای بیشتری کمترین خطا را تولید کند. دو طرحواره باقیمانده بویژه طرحواره YSU که در هیچ ایستگاهی نتوانسته کمینه خطا در بر آورد بارش را تولید کند، ضعیف ترین عملکرد را داشتهاند. برای مقایسه جزئی تر، هر سه شاخص آماری ذکر شده برای تمامی نقاط ایستگاهی و برای تمامی رویدادهای یاد شده بین مقادیر شبیه سازی شده و ثبت شده محاسبه و در قالب نمودار تیلور در شکل ۸ نشان داده شده است. این شکل نیز به وضوح نتایج بدست آمده از جدول ۶ را به تصویر کشیده است.

جدول۲. میزان جذر میانگین مربعی خطا برآورد شده هبرای هر ایستگاه بین مقادیر مشاهداتی ایستگاهی و بروندادهای مدل WRF-NMM با انتخاب طرحواره-های مختلف لایه مرزی برای رویدادهای منتخب. کمترین مقدار هر ستون با رنگ خاکستری متمایز شده است.

عسلويه	دير	ديلم	گناوه	براز جا ن	بوشهر فرودگاهی	بوشھر ساحلي	چاەكوتاە	جم	خارک	طرحواره همرفت	رديف
۱۰/۸۸	۲/۳۷	٨/١٨	71/VA	۲۷/۷٥	۲٩/٣٩	177/12	١/٤٠	0/0 •	77/77	MRF	١
79/12	٨/٢٩	۲٦/٠٥	٩/٩.	۱۰/۱٥	22/12	۲۱/۵۰	۷/۵۲	٥٢/٣٠	737/10	MYJ	۲
۱۸/۸٤	17/27	1./07	٣/٤٩	10/VE	17/•V	19/18	•/•٢	79/10	٦/٤٥	QNSE	٣
۲٥/٣٧	17/81	۲۸/۵۰	٩/٦٠	۱٤/۸۷	۲١/٣٧	۳٤/٨١	1/0V	۱۸/۸٦	۳۲/٤٠	YSU	٤

شکل۸ شاخصهای آماری در قالب نمودار تیلور میان دادههای مشاهداتی تمام ایستگاههای استان بوشهر و مقادیر مستخرج از دامنه سوم شبیهسازیها با انتخاب طرحوارههای لایه مرزی متنوع در مدل WRF-NMM در خلال رویدادهای منتخب.

است.

به منظور ارزیابی عملکرد طرحوارههای لایه مرزی در برآورد الگوی توزیع بارش، مقادیر بارش شبیهسازی شده حاصل از دامنه دوم (با تفکیک ۹ کیلومتر) در نقاط شبکهای با مقادیر مشاهداتی حاصل از ماهواره GPM مقایسه گردید. برای نمونه توزیع بارش ۲۴ ساعته در تاریخ ۲۰۱۹/۱۲/۱۷ در شکل ۱۰ نشان داده شده است. برای درک کمّی از این مقایسه، شاخصهای آماری در خلال نمودار تیلور محاسبه و در شکل ۱۱ نشان داده شده است. به منظور بررسی عملکرد طرحوارههای لایه مرزی با تفکیک فصلی و ایستگاهی، شاخصهای آماری برای ایستگاههای ساحلی و غیرساحلی و ماههای مارس-آوریل و نوامبر-دسامبر بطور جداگانه محاسبه شد. همانطور که شکل ۹ نشان میدهد در ایستگاههای ساحلی برای رویدادهای هر دو بازه مارس-آوریل سکل ۹-الف)و نوامبر-دسامبر (شکل ۹-ج) و همچنین در ایستگاههای غیرساحلی برای رویدادهای بازه مارس-آوریل (شکل ۹-ب) طرحواره لایه مرزی MRF بهترین عملکرد را داشته است، در حالیکه در ایستگاههای غیرساحلی برای رویدادهای بازه نوامبر-دسامبر (شکل ۹-

(ج) نوامبر -دسامبر، ساحلي

(د) نوامبر -دسامبر، غيرساحلي

شکل۹. شاخصهای آماری در قالب نمودار تیلور میان دادههای مشاهداتی ایستگاههای ساحلی (الف و ج) و غیرساحلی (ب و د) در استان بوشهر در دو دسته فصلی مارس-آوریل (الف و ب) و نوامبر-دسامبر (ج و د) و مقادیر مستخرج از دامنه سوم شبیهسازیها با انتخاب انواع طرحوارههای لایهمرزی در مدل WRF-NMM.

شکل ۱۰. توزیع بارش ۲۵ ساعته (بر حسب میلیمتر) برگرفته از دادههای ماهواره GPM (الف) و بروندادهای مدل WRF-NMM با اتخاذ طرحوارههای (ب) MRF (ج) MYI، (د) SUS و (ه) YSU و (ه) YSU در تاریخ ۱۷ دسامبر ۲۰۱۹. نوار رنگی مربوط به مقادیر در آخرین زیرشکل نشان داده شده است.

همانطور که شکل ۱۱ نشان میدهد، در خلال ۲۲۸۷۸ نقطه شبکهای (به ازای هر رویداد ۱۲۷۱ نقطه شبکهای استفاده شده است) طرحوارههای MYJ و MRF و MRF و نتایج با کمترین خطا را تولید کردهاند. نتایج اُریبی محاسبه

شده که در جدول ۷ فهرست شده است نیز حاکی از این
مساله است که تمامی طرحوارههای لایه مرزی در نقاط
ایستگاهی اُریبی خشک و در مجموع نقاط شبکهای دامنه
دوم اُریبی تر با مقادیر کمتر از ۶ میلی متر تولید کردهاند.

طرحوارههای لایه مرزی.	ستفاده از انواع	ىبيە سازى شدە با ا	GPM با مقادیر ش	و ماهوارهای ا	(mm) ايستگاهي	ان مقادیر بارش	جدول۷ . آریبی میا	
-----------------------	-----------------	--------------------	-----------------	---------------	---------------	----------------	--------------------------	--

GPM	ایستگاهها	نام طرحواره
۲/٤٦	-17//٣	MRF
٣/٠٠	-13/31	MYJ
٣/٥٦	-10/21	QNSE
0/1A	-15/7•	YSU

شکل۱۱. شاخصهای آماری در قالب نمودار تیلور میان دادههای مشاهداتی برگرفته از ماهواره GPM و مقادیر مستخرج از دامنه دوم شبیهسازیها با انتخاب طرحوارههای لایه مرزی متنوع در مدل WRF-NMM در خلال رویدادهای منتخب.

محاسبه شد.

بازههای مارس-آوریل و نوامبر-دسامبر بطور جداگانه

به منظور ارزیابی دقیقتر عملکرد طرحوارههای لایه مرزی در شبیهسازی رویدادهایی که در بازههای زمانی مختلف رخ دادهاند، شاخصهای آماری با تفکیک رویدادهای

(ب) نوامبر –دسامبر

شکل ۱۲. شاخصهای آماری برای رویدادهای (الف) مارس-آوریل و (ب) نوامبر-دسامبر میان بارش مستخرج از دامنه دوم مدل WRF و دادمهای GPM.

همانطور که شکل ۱۲-الف نشان میدهد طرحوارههای QNSE، و با اختلاف کمی طرحواره MRF، در برآورد مقدار بارش در پهنه دامنه دوم در خلال رویدادهای بازه زمانی مارس-آوریل عملکرد بهتری داشتهاند. برای رویدادهای بازه زمانی نوامبر-دسامبر طرحواره MYJ، و با اختلاف کمی طرحواره MRF، کمترین خطا را تولید کردهاند.

لازم به ذکر است که علی رغم روشن شدن اهمیت طرحواره لایه مرزی در عملکرد نهایی مدل WRF برای شبیهسازی بارش های سنگین، با اینحال در نقاط مختلف و در شرایط مختلف نتایج متفاوتی گزارش شده است. بطور نمونه، فلاوناس و همکاران (۲۰۱۱) برای بارشهای مانسونی در غرب آفریقا طرحواره MYJ را بعنوان طرحواره بهینه معرفی کردند. سیرینیواس و همکاران (۲۰۱۸) با حساسیتسنجی عملکرد مدل WRF به انتخاب طرحواره لایه مرزی برای یک نمونه بارش فرین در ایالت چنای هندوستان، عملکرد طرحواره MYNN را دقیق تر از YSU و MYJ و XSU دریافتند. رای و پتنیک (۲۰۱۹) دقت طرحوارههای غیرمحلی لایه مرزی همچون MRF و ACM2 را برای شبیه سازی بارش های مانسونی در کل هند به مراتب بیشتر از طرحوارههای لایه مرزی محلی (همچون BouLac و MYNN2) يافتند. هزرا و پتنيک (۲۰۲۰) برای بارش های مانسونی در شرق هند (ایالت اودیشا) طرحواره MRF را مناسب اعلام کردند. مرونی و همکارن (۲۰۲۱) تأثیر انتخاب طرحواره لایه مرزی بر بارش در صحرای آفریقا را بررسی کردند و نشان دادند که با توجه به اینکه طرحوارههای غیرمحلی لایه مرزی شامل اختلاط قائم توسط پیچکهای بزرگ بوده است، عملکر د بهتری تولید کر دهاند.

 ۲. بحث و نتیجه گیری
پژوهش حاضر با هدف ارزیابی عملکرد طرحوارههای همرفت کومهای و لایه مرزی مدل WRF-NMM در برآورد مقدار ایستگاهی و پهنه بارش در استان بوشهر

انجام شد. برای این منظور با بررسی آمار دادههای بارش و دادههای رویدادهای رخ داده در مدیریت اطلاعات حوادث و سوانح کشور، ۱۲ مورد بارش فرین که در کل ۱۸ روز به طول انجامیده بود در بازه ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ انتخاب شد. دليل انتخاب اين بازه يكسان نبودن بازه ثبت داده در ایستگاههای مختلف استان بوشهر و تاسیس برخی ایستگاهها در سالهای اخیر و همچنین استفاده از دادههای ماهواره GPM (دادههای در دسترس از ۲۰۰۰ تاکنون) بوده است. برای این هدف، در پیکربندی مدل -WRF NMM از شش طرحواره همرفت کومهای (شامل KF، oldSAS ،NSAS ،SAS ،BMJ و چهار (TiedTKE طرحواره لايه مرزى (اعم از MRF، MYJ و YSU) به همراه آشیانهبندی با یک دامنه مادر ۲۷ کیلومتری و دو آشیانه ۹ و ۳ کیلومتری استفاده شد. فرایند ارزیابی در دو بخش مقایسه ایستگاهی و مقایسه پهنه بارش انجام شد. برای مقایسه ایستگاهی مقدار بارش، نتایج برونداد مدل WRF-NMM با انواع طرحوارهها و از دامنه سوم در نقاط ایستگاهی با دادههای ثبت شده در ایستگاهها مقایسه شد. در مقایسه پهنه بارش نیز نتایج شبیهسازیهای دامنه دوم با مقادیر بارش ماهواره GPM برای ۱۲۷۱ نقطه شبکهای مقایسه شد. در مقایسه ایستگاهی به منظور بررسی جزئیتر، فرایند بررسی به تفکیک بازه زمانی رویدادها (در دو بازه مارس–آوریل و نوامبر– دسامبر) و تفکیک ایستگاهی (ایستگاههای ساحلی و غیرساحلی) انجام شد. در فرایند مقایسه پهنه بارش نیز برای بررسی دقیقتر، تفکیک بازه زمانی رویدادها (در دو بازه مارس–آوریل و نوامبر–دسامبر) مورد توجه قرار گرفت. نتایج بدست آمده بطور فهرستوار در ذیل ارائه شده است:

الف) ارزیابی عملکرد طرحواره همرفت کومهای: در فرایند ارزیابی ایستگاهی، در بازه مارس-آوریل طرحوارههای مشتق از خانواده SAS (به ترتیب NSAS و oldSAS) در ایستگاههای ساحلی و غیرساحلی کمترین خطا در برآرود بارش را داشتهاند و در بازه نوامبر-دسامبر

طرحواره های KF و BMJ و BMJ (و با خطای کمی KF) به ترتیب در ایستگاه های ساحلی و غیرساحلی دقیق ترین نتایج را تولید کرده اند. در فرایند ارزیابی پهنه بارش، در بازه مارس-آوریل طرحواره های همرفت کومه ای TiedTKE و oldSAS و در بازه نوامبر-دسامبر طرحواره های همرفت کومه ای BMJ و SAS اه و TiedTKE با اختلاف کمی بهترین عملکرد را نشان دادند. با توجه به تعداد بیشتر نقاط بررسی شده در فرایند مقایسه پهنه بارش نسبت به تعداد ایستگاه ها در فرایند مقایسه نسبت به سایر طرحواره های همرفت کومه ای در بر آورد ایستگاهی و با درنظر گرفتن اینکه طرحواره SAS oldSAS بارش در نقاط ایستگاه ما در فرایند مقایسه نسبت به سایر طرحواره های همرفت کومه ای در بر آورد زمانی مختلف بیشترین دقت را تولید کرده بود، طرحواره زمانی مختلف بیشترین دقت را تولید کرده بود، طرحواره شد.

ب) ارزیابی عملکرد طرحوارههای لایه مرزی: ارزیابی عملکرد طرحوارههای لایه مرزی نشان داد که در ایستگاههای ساحلی برای رویدادهای هر دو بازه مارس– آوریل، نوامبر-دسامبر و همچنین در ایستگاههای غیرساحلی برای رویدادهای بازه مارس-آوریل طرحواره لایه مرزی MRF کمترین خطا را تولید کرده بود. در حالیکه در ایستگاههای غیرساحلی برای رویدادهای بازه نوامبر-دسامبر طرحواره لایه مرزی YSU (و با اختلاف کمی طرحواره های MRF و QNSE) بهترین عملکرد را داشت. در مقایسه پهنه بارش، در خلال رویدادهای بازه زمانی مارس-آوریل طرحوارههای QNSE و با اختلاف کمی طرحواره MRF نتایج دقیقتری تولید کردند و برای رویدادهای بازه زمانی نوامبر -دسامبر طرحواره MYJ، و با اختلاف كمي طرحواره MRF، كمترين خطا را توليد کرد. در نهایت می توانبه این جمع بندی رسید که برای بارشهای فرین استان بوشهر هطرحواره لایه مرزی هMRF بهينه بوده است. ه

مقایسه نتایج حاصل از ارزیابی طرحواره های بهینه همرفت کومهای و لایه مرزی در منطقه مورد بررسی (استان

بوشهر) و طرحوارههای بهینه در سایر نقاط جهان (حاصل از پژوهش های دیگر محققان) نشان داد که استفاده از نتایج حاصل از این تحقیق در ارزیابی عملکرد سایر پارامترسازیها (اعم از انواع طرحوارههای خردفیزیک، -موج کوتاه و موجبلند) و همچنین ریزمقیاس نمایی دادههای شبکهبندی شده جهانی و برون دادهای مدل های اقلیمی برای کاربست در منطقه استان بوشهر از اهمیت بالایی برخوردار است. ارزیابی موارد فوق در دستور کار محقق قراردارد.

تشكر و قدرداني

در اینجا نویسنده بر خود لازم میداند از سازمان هواشناسی کشور به عنوان حامی مالی پروژه با شماره قرارداد ۱۴۰۰/۶۹۰۳/دب کمال تشکر را داشته باشد. حدود ۲۰ درصد نتایج ارائه شده در این مقاله حاصل از پروژه مذکور است.

مراجع

- آزادی، م.، شیرغلامی، م. ر.، حجام، س. و صحراییان، ف.، ۱۳۹۰، پس پردازش برونداد مدل WRF برای بارندگی روزانه در ایران. تحقیقات منابع آب ، ۷(۴)، ۸۱–۷۱
- آزادی، م.، صوفیانی، م.، وکیلی، غ. و قائمی، ه.، ۱۳۹۵، مطالعه موردی اثر گوارد دادههای ایستگاههای دیدبانی و جو بالا بر برونداد بارش مدل WRF روی منطقه ایران. مجله ژئوفیزیک ایران، ۱۰(۲)، ۱۱۰– ۱۱۹.
- پگاهفر، ن.، ۱۴۰۰، ارزیابی عملکرد طرحوارههای همرفت کومهای در مدل HWRF در پیش بینی مشخصههای توفان حارهای، مطالعه موردی توفان حارهای گونو، م. فیزیک زمین و فضا، ۱۴۷(۱)، ۱۴۵–۱۷۴.
- تقوی، ف.، نیستانی، الف. و قادر، س.، ۱۳۹۲، ارزیابی پیش بینی های کوتاه مدت بارش مدل عددی WRF در منطقه ایران در دوره یک ماهه، م. فیزیک زمین و

مرادی، ش.، جوانمرد، س.، قادر، س.، آزادی، م. و قرایلو، م.، ۱۳۹۹، موثرترین طرحواره در بهبود عملکرد مدل WRF جهت پیش بینی بارش در منطقه شمال غرب ایران –مطالعه موردی، هواشناسی و علوم جو، ۳(۳) ۱۸۸–۲۰۰. نیستانی، الف.، قادر، س. و محب الحجه، ع.، ۱۳۹۶، کاربست داده گواری در مدل WRF برای شبیهسازی بارش ناشی از یک سامانه همدیدی در غرب ایران، مجله فیزیک زمین و فضا، ۱۱(۱)، ۱۰۱–۱۲۳.

- Ahmadloo, M., Gharaylou, M., Mazrae Farahani, M. and Peghafar, N., 2022, Convectionpermitting Simulation of a Mesoscale Convective System Accompanying an Intense Flood over Iran using the WRF Model. Pure and applied geophysics.
- Chawla, I., Osuri, K.K., Mujumdar, P.P. and Niyogi, D., 2018, Assessment of the Weather Research and Forecasting (WRF) model for simulation of extreme rainfall events in the upper Ganga Basin. Hydrology and Earth System Sciences, 22(2), 1095-1117.
- Flaounas, E., Bastin, S. and Janicot, S., 2011, Regional climate modelling of the 2006 West African monsoon: sensitivity to convection and planetary boundary layer parameterisation using WRF. Climate Dynamics, 36(5), 1083-1105.
- Franchito, S.H., Gan, M.A. and Fernandez, J.P.R., 2019, Strong Rainfall in Mato Grosso do Sul, Brazil: Synoptic Analysis and Numerical Simulation. In Natural Hazards. IntechOpen.
- Hasan, M.A. and Islam, A.S., 2018, Evaluation of microphysics and cumulus schemes of WRF for forecasting of heavy monsoon rainfall over the Southeastern Hilly region of Bangladesh. Pure and Applied Geophysics, 175(12), 4537-4566.
- Hazra, V. and Pattnaik, S., 2020, Systematic errors in the WRF model planetary boundary layer schemes for two contrasting monsoon seasons over the state of Odisha and its neighborhood region. Theoretical and Applied Climatology, 139(3), 1079-1096.
- Huffman G.J., Stocker, E.F., Bolvin, D.T., Nelkin, E.J. and Tan, J., 2019, GPM IMERG Final Precipitation L3 Half Hourly 0.1 degree x 0.1 degree V06, Greenbelt, MD, Goddard Earth Sciences Data and Information Services Center (GES DISC), Accessed: [Data Access Date], 10.5067/GPM/IMERG/3B-HH/06.
- Janjic, Z. I., 2003, A nonhydrostatic model based on a new approach, Meteorol. Atmos. Phys.,

فضا، ۳۹(۲)، ۱۴۵–۱۷۰.

82, 271–285.

- Jeworrek, J., West, G. and Stull, R., 2019, Evaluation of cumulus and microphysics parameterizations in WRF across the convective gray zone. Weather and Forecasting, 34(4), 1097-1115.
- Jorba, O., Loridan, T., Jiménez-Guerrero, P. and Baldasano, J.M., 2008, Annual evaluation of WRF-ARW and WRF-NMM meteorological simulations over Europe. In 9th Annual WRF Users' Workshop, 23-27.
- Kalinin, N.A., Vetrov, A.L., Sviyazov, E.M. and Popova, E.V., 2013, Studying intensive convection in Perm krai using the WRF model. Russian Meteorology and Hydrology, 38(9), 598-604.
- Litta, A.J., Mary Ididcula, S., Mohanty, U.C. and Kiran Prasad, S., 2012, Comparison of thunderstorm simulations from WRF-NMM and WRF-ARW models over east indian region. The Scientific World Journal, 2012.
- Litta, A.J. and Mohanty, U.C., 2008, Simulation of a severe thunderstorm event during the field experiment of STORM programme 2006, using WRFNMM model. Curr. Sci., 95, 204– 215.
- Madala, S., Satyanarayana, A.N.V. and Rao, T.N., 2014, Performance evaluation of PBL and cumulus parameterization schemes of WRF ARW model in simulating severe thunderstorm events over Gadanki MST radar facility—case study. Atmospheric research, 139, 117.
- Marjanović, D., Veljovic, K. and Zaric, M., 2017, Forecasts of extreme precipitation in the western B alkans in M ay 2014: model skill and sensitivity to the vertical co-ordinate. Meteorological Applications, 24(3), 387-396.
- MDE, D.B., DEP, T.D.M., DEC, M.K.N., DEC, W.H.N., DEC, G.S.N., DEQ, M.K.V., DNR, M.J.I. and DNR, D.B.I., 2009, Sensitivity testing of WRF physics parameterizations for meteorological modeling and protocol in

support of regional SIP air quality modeling in the OTR.

- Meroni, A.N., Oundo, K.A., Muita, R., Bopape, M.J., Maisha, T.R., Lagasio, M., Parodi, A. and Venuti, G., 2021, Sensitivity of some African heavy rainfall events to microphysics and planetary boundary layer schemes: Impacts on localised storms. Quarterly Journal of the Royal Meteorological Society.
- Ngailo, T.J., Shaban, N., Reuder, J., Mesquita, M.D., Rutalebwa, E., Mugume, I. and Sangalungembe, C., 2018. Assessing Weather Research and Forecasting (WRF) Model parameterization schemes skill to simulate extreme rainfall events over Dar es Salaam on 21 December 2011. Journal of Geoscience and Environment Protection, 6(01), 36.
- Pegahfar, N., Gharaylou, M. and Shoushtari, M.H., 2022, Assessing the performance of the WRF model cumulus parameterization schemes for the simulation of five heavy rainfall events over the Pol-Dokhtar, Iran during 1999-2019, Natural Hazard.
- Pennelly, C., Reuter, G. and Flesch, T., 2014, Verification of the WRF model for simulating heavy precipitation in Alberta. Atmospheric Research, 135, 172-192.
- Rai, D. and Pattnaik, S., 2019, Evaluation of WRF planetary boundary layer parameterization schemes for simulation of monsoon depressions over India. Meteorology and Atmospheric Physics, 131(5), 1529-1548.
- Skamarock, W.C., Klemp, J.B., Dudhia, J., Gill, D.O., Barker, D.M., Wang, W., and Powers, J.G., 2005, A Description of the Advanced Research WRF Version 2. NCAR Technical

Note NCAR/TND468+STR, available at: http://www.mmm.ucar.edu/wrf/users/docs/arw v2.pdf.

- Spiridonov, V., Baez, J. and Telenta, B., 2017, Heavy convective rainfall forecast over Paraguay using coupled WRF-cloud model. In Perspectives on Atmospheric Sciences, 183-189.
- Spiridonov, V. and Ćurić, M., 2019, Evaluation of Supercell Storm Triggering Factors Based on a Cloud Resolving Model Simulation. Asia-Pacific Journal of Atmospheric Sciences, 55(3), 439-458.
- Spiridonov, V., Baez, J., Telenta, B. and Jakimovski, B., 2020, Prediction of extreme convective rainfall intensities using a freerunning 3-D sub-km-scale cloud model initialized from WRF km-scale NWP forecasts. Journal of Atmospheric and Solar-Terrestrial Physics, 209, 105401.
- Srinivas, C. V., Yesubabu, V., Prasad, D. H., Prasad, K. H., Greeshma, M. M., Baskaran, R. and Venkatraman, B., 2018, Simulation of an extreme heavy rainfall event over Chennai, India using WRF: Sensitivity to grid resolution and boundary layer physics. Atmospheric Research, 210, 66-82.
- Sun, J., Zhang, Y., Ban, J., Hong, J.S. and Lin, C.Y., 2020, Impact of combined assimilation of radar and rainfall data on short-term heavy rainfall prediction: A case study. Monthly Weather Review, 148(5), 2211-2232.
- Taylor, K.E. 2001, Summarizing multiple aspects of model performance in a single diagram. J Geophys Res Atmos,106, 7183–7192.

Assessment of the performance of cumulus and boundary layer schemes in the WRF-NMM model in simulation of heavy rainfalls over the Bushehr Province during 2000-2020

Pegahfar, N.*

Assistant Professor, Atmospheric Science Center, Iranian National Institute for Oceanography and Atmospheric Science, Tehran, Iran

(Received: 5 Dec 2021, Accepted: 19 April 2022)

Summary

The mesoscale numerical weather prediction system of Weather Research and Forecasting (WRF), with two cores of ARW and NMM, has been used for atmospheric research, operational forecasting, and dynamical downscaling of Global Climate Models. Many parameterizations for each physics option can be accessed in this model. It is noteworthy that the performance of the model depends on the selected configuration and varies in different areas. Therefore, choosing a configuration with the lowest error for each terrain is mandatory. Here, the performances of various physics schemes, including cumulus and boundary layer schemes of the WRF-NMM model, were examined to simulate twelve heaviest extreme rainfall events in the southwest of Iran, the Bushehr Province, during 2000-2020. These events lasted for eighteen days. Three domains with 27, 9, and 3 km resolution were used in the model configurations, with no cumulus option for the smallest one. The initial and boundary conditions were used from the European Centre for Medium-Range Weather Forecasts (ECMWF) Reanalysis v5 (ERA5) datasets. One hundred and eight simulations were done using six cumulus schemes of KF, BMJ, SAS, oldSAS, NSAS, and TiedTKE, and seventy-two runs were done to evaluate the boundary layer schemes of MRF, MYJ, QNSE, and YSU. The simulated precipitation patterns were assessed using two observational data sets, including (I) in-situ measured data from eleven automatic weather stations and (II) grid point data from Global Precipitation Measurement (GPM) satellite with 0.1-degree horizontal resolution. Four statistic indices of Root Mean Square Error, Correlation Coefficient, Standard Deviation, and Bias were applied in the evaluation process. The evaluation process with the data measured at 11 automatic weather stations was done using outputs of the third domain. The outputs of the second domain were used for evaluation basis on GPM data at grid points. For a comprehensive analysis, the assessment process was performed separately for rainfall events (March-April and November-December events) in coastal and non-coastal stations. Comparison of precipitation from simulations of various cumulus schemes with the eleven insitu data showed that the schemes from SAS family well performed at March-April events at coastal and noncoastal stations. While, the KF scheme produced the least error at coastal and noncoastal stations during the November-December events. The precipitation data from 1271 GPM grid-point data revealed that the oldSAS scheme generated the least error for the March-April and November-December events. According to the number of GPM grid-point data, the oldSAS scheme opted as the cumulus option for the next runs. Evaluation of WRF-NMM simulations using different boundary layer physics with the in-situ data indicated that MRF scheme produced the minor error at coastal and noncoastal stations for both March-April and November-December events. Using the 1271 GPM grid-point data illustrated that the QNSE and MRF (MYJ and MRF) options did the best performance for March-April (November-December) events. In conclusion, based on the number of GPM grid-point data compared with in-situ measured data, it is suggested that the oldSAS cumulus scheme and MRF boundary layer scheme can be chosen with some robustness in predicting the amount and pattern of the heavy rainfall precipitation in Bushehr Province of Iran. It is also notable that the default options introduced by the model for cumulus scheme and boundary layer scheme in the WRF-NMM model produce the largest error and are not appropriate for the selected area. This reveals the importance of adequately selecting physics options for this area.

Keywords: heavy rainfall, Bushehr Province, WRF-NMM model, cumulus scheme, boundary layer scheme.